

ÎNCHEIERE

24 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Natalia Spunei și Dumitru Spunei împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea furnizării informației solicitate,

împotriva deciziei din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 11 iunie 2018, Natalia Spunei și Dumitru Spunei au depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea furnizării informației solicitate.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că la 17 mai 2018 au depus o cerere la Serviciul Fiscal de Stat, Direcția deservire fiscală Rîșcani, prin care au solicitat eliberarea următoarei informații: 1) Dacă în perioada de timp 01 ianuarie 2015 – 13 mai 2018 Alaiba Tatiana, domiciliată în XXXXX s-a adresat cu plângeri, scrisori, cereri împotriva acțiunilor Nataliei Spunei și Dumitru Spunei, domiciliați în XXXXX și a companiilor administrate de aceștia; 2) Dacă da, care a fost rezultatul controalelor efectuate în baza plângerilor, cererilor, scrisorilor respective; 3) Eliberarea copiilor de pe hotărârile emise în baza sesizărilor sus-menționate.

Au susținut că la 30 mai 2018, au primit prin intermediul oficiului poștal, răspunsul Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău, prin care le-a fost comunicat că reieșind din prevederile art. 129 oct. 19 și art. 131 alin. (5) din Codul fiscal, informația solicitată nu poate fi prezentată, însă această informație poate fi prezentată instanțelor de judecată, în cazul solicitării de către organele date.

Reclamanții au indicat că nu sunt de acord cu răspunsul pârâtului și îl consideră ilegal, deoarece contravine prevederilor Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000.

Au afirmat că este inadmisibil refuzul de a furniza informația pe motiv că aceasta, cu toate că se află în posesia și dispoziția furnizorului, a fost elaborată, emisă, selectată, prelucrată, sistematizată de către alt subiect de drept. De asemenea, nu poate constitui motiv de refuz de a furniza informația faptul că, prin furnizare, s-ar aduce atingere intereselor subiectului de drept de la care provine informația, cu excepția cazului când informația este clasificată ca fiind cu acces limitat.

Natalia Spunei și Dumitru Spunei au solicitat constatarea vătămării dreptului de acces la informația oficială solicitată de la Serviciul Fiscal de Stat, obligarea pârâtului de a elibera informația solicitată în baza cererii din 17 mai 2018 și anume: 1) Dacă în perioada de timp 01 ianuarie 2015 – 13 mai 2018 Alaiba Tatiana, domiciliată în XXXXX s-a adresat cu plângeri, scrisori, cereri împotriva acțiunilor Nataliei Spunei și Dumitru Spunei, domiciliați în XXXXX; 2) Dacă da, care a fost rezultatul controalelor efectuate în baza plângerilor, cererilor, scrisorilor respective; 3) Eliberarea copiilor de pe hotărârile emise în baza sesizărilor sus-menționate.

Prin hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de Natalia Spunei și Dumitru Spunei a fost admisă și a fost constatat ca fiind vătămat dreptul Nataliei Spunei și al lui Dumitru Spunei privind accesul la informație, cu obligarea Serviciului Fiscal de Stat să elibereze informația solicitată de Natalia Spunei și Dumitru Spunei conform întrebărilor formulate în cererea din 17 mai 2018.

Prin decizia din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că la caz nu au fost întrunite condițiile prevăzute de art. 7 din Legea privind accesul la informație în vederea emiterii unei soluții favorabile limitării dreptului de acces la informație, Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău neprobând nici în ședință de judecată întrunirea elementelor stabilite de lege pentru restrângerea dreptului de acces liber la informațiile oficiale și anume: limitarea este prevăzută de lege, protejează un interes legitim, să fie necesară într-o societatea democratică.

La data de 23 aprilie 2019 Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

La data de 16 mai 2019 Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău a depus recurs motivat.

În susținerea recursului a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, precum și nu a dat apreciere și nu s-a expus supra argumentelor apelului.

A indicat că intimaților le-a fost refuzată eliberarea informației, deoarece nu sunt în drept să beneficieze de o astfel de informație.

Recurentul a menționat că art. 13 alin. (2) din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994 prevede expres că nu se admite elucidarea unor informații privind personalitatea petiționarului, dacă acestea nu se referă la conținutul petiției.

Astfel, în ipoteza în care o persoană depune o petiție prin care informează autoritatea fiscală despre eventualele abateri de la legislația fiscală de către o anumită persoană fizică sau juridică, această petiție îmbracă forma unei sesizări. Cu siguranță sesizarea va produce efecte juridice, dacă probele prezentate de petiționar sunt concludente și pertinente. Ca urmare, persoana față de care s-a efectuat sesizarea, va putea fi supusă unui control fiscal cu consecințele de rigoare. Acest aspect este extrem de important în activitatea zilnică a Serviciului Fiscal de Stat, or, conclucrarea cu persoanele care oferă informații necesare la stabilirea abaterilor fiscale este crucială pentru disciplinarea fiscală a contribuabililor.

A afirmat că prin urmare, în vederea menținerii stabilității și încrederii dintre cetățeni și autoritatea fiscală, ultima are obligația de a respecta drepturile acestora și de a le proteja, fiind ținută să se conformeze inclusiv prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea cu privire la petiționare și să nu admită divulgarea informațiilor privind personalitatea petiționarului.

Recurentul a invocat că art. 131 alin. (5) din Codul fiscal prevede în mod expres cui este în drept organul fiscal să prezinte informații de care dispune referitor la un anumit contribuabil și care este specificul informației care poate fi comunicată. Lista este exhaustivă, deci nu permite derogări.

Prin referința depusă la 18 iunie 2019, Natalia Spunei și Dumitru Spunei au solicitat declararea recursului inadmisibil.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se

declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 26 martie 2019.

Decizia instanței de apel redactată integral a fost expediată în adresa părților la data de 10 aprilie 2019, potrivit scrisorii de însoțire nr. 4074 (f.d. 112) și a fost recepționată de Serviciul Fiscal de Stat la 19 aprilie 2019 (f.d. 136).

Astfel, recursul, depus la data de 23 aprilie 2019 de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală mun. Chișinău, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Nicolae Craiu

Victor Burduh